

5. Грабовий О.А. Поняття договору комерційного представництва. *Право і суспільство*. 2018. № 3. Ч. 2. С. 44–50.

6. Проценко В. В. Особливості законодавчого регулювання агентського договору в Україні та республіці Молдова: порівняльно-правовий аналіз. *Приватне право і підприємництво*. 2023. № 12. С. 103–107.

7. Добкіна К. Р., Куліш С. В. Правове регулювання посередництва в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Dictum factum*. 2022. № 1. С. 3–16.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-21>

CONCERNING THE CONCEPT AND SIGN OF STATE SUPPORT

ЩОДО ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАК ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

Kubrak H. O.

*Postgraduate Student at the Department
of Economic Law and Process
National University
"Odesa Law Academy"
Odesa, Ukraine*

Кубрак Г. О.

*аспірант кафедри господарського
права та процесу
Національний університет
«Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Державна підтримка є важливою господарсько-правовою категорією, комплексного характеру, яка характеризує різноманітну допомогу суб'єктам господарювання, у тому числі суб'єктам малого та середнього підприємництва. Особливо зазначена допомога важлива та доречна в умовах воєнної економіки, адже велика частка суб'єктів малого та середнього підприємництва опинилася у стані неплатоспроможності, який є шляхом до банкрутства. Саме нині, на думку радниці голови Асоціації міст України О. Продан, держава зобов'язана ухвалити на рівні закону спрощені правила ведення бізнесу, серед яких мають бути прозоре оподаткування, мінімальне регулювання, а також скасування більшості регулювань на території України після перемоги. Адже тільки 22% бізнесу продовжили працювати в тих обсягах, які були до початку повномасштабного вторгнення. Всі решта в тій чи іншій формі зменшили своє виробництво, зменшили продажі вироблених товарів чи послуг [1].

Державна підтримка є предметом чисельних наукових дискусій та в законодавстві визначена через поняття «державна допомога». Так,

у ст. 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» державна допомога визначається як підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання, але за умови, якщо ситуація спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції. Тобто, із нормативно-правової точки зору державні підтримка є змістом державної допомоги, яка надається у будь-якій формі, за умови якщо ситуація спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

У літературі по-різному надають тлумачення та змістовну характеристику зазначених понять. Так, на думку К.С. Лебьодкіна, державна підтримка підприємництва є важливим чинником його активізації в умовах побудови ринкової економіки [2, с. 184]. Представляється, що не тільки побудови а й відновлення та ефективного існування ринкової економіки. Д.В. Лічак наголошує, що державну підтримку варто розглядати з погляду державного стимулювання економічного росту, як один із напрямів державного регулювання економіки. До чинників, що зумовлюють необхідність такого стимулювання, дослідник відносить: нерівний розподіл ресурсів між суб'єктами господарювання, слабкість малого підприємництва порівняно з великим бізнесом, залежність окремих видів виробництв від природних умов, високу ризикованість деяких видів господарської діяльності, у здійсненні яких зацікавлене суспільство. На думку науковця, в економічній політиці України спостерігається відхід від класичної кейнсіанської моделі економічного стимулювання, яка передбачає цілеспрямований і послідовний розвиток макроекономічних умов для підприємств усіх форм власності. Існує суттєвий дисбаланс у бік адресності державної підтримки, що, зокрема, спотворює конкуренцію [3, с. 3]. Тобто, вчена виокремлює суто економічний характер державної підтримки та її «адресний» персоналізований характер. Досить часто в науковій літературі, як зазначає Д.В. Лічак в іншій роботі, необґрунтовано ототожнюють поняття «державна допомога» та «державна підтримка». Науковець, здійснивши аналіз цих понять, дійшла висновку, що ці дві правові категорії розрізняються за суттю та призначенням, тобто не є тотожними. Як визначає автор, державна підтримка – це сукупність економічних, організаційних і правових механізмів, завдяки яким суб'єктам господарювання надається державою через інфраструктуру підтримки суб'єктів господарювання необхідне сприяння фінансового, організаційного, інформаційного та матеріально-технічного характеру з метою створення умов для формування і розвитку суб'єктів господарювання в різних галузях народного господарства. Підтримка, на думку вченого, є тим механізмом, який стимулює суб'єктів господарювання до раціональної й економічно обґрунтованої господарської діяльності, спрямовує розвиток підприємництва на основі конкуренції [4, с. 407, 410].

Я. В. Петруненко виокремлює державну підтримку суб'єктів господарювання як «врегульовану законодавством діяльність уповноважених державних органів, що полягає в розробленні програм або наданні в індивідуальному порядку фінансової підтримки суб'єкту господарювання, який має важливе стратегічне значення або відповідає іншим критеріям, визначеним у ній, за рахунок коштів державного бюджету у будь-якій формі та з метою забезпечення стабільності національної економіки, підвищення конкурентоздатності вітчизняного товаровиробника, оздоровлення окремих галузей економіки, забезпечення соціально-економічного добробуту в державі» [5, с. 114]. Тобто, вчений виокремлює мету надання державної підтримки, як то загальну – стабільність вітчизняної економіки та спеціальну – персоналізована допомога суб'єкту господарювання, який має важливе стратегічне значення або відповідає іншим критеріям.

На думку А. Шпомер доцільно, доповнити Закон «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» ст. 4-1 «Умови надання державної допомоги» такого змісту: «Державна підтримка є державною допомогою, що надається суб'єктам господарювання, якщо одночасно виконуються такі умови: по-перше, підтримка надається суб'єкту господарювання; по-друге, державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів; по-третє, підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності; по-четверте, підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції» [6, с. 58]. На нашу думку зазначена думка заміною визначення державної допомоги на термін «державна підтримка». А. В. Шевчук визначає державну підтримку як засіб державного регулювання, зміст і порядок надання якої визначається нормами чинного законодавства та яка опосередковує певний самостійний вид організаційно-господарських відносин [7, с. 58]. Дійсно, державна підтримка представляє собою певний самостійний засіб державного регулювання так як приймається виключно на підставі організаційно-управлінського рішення спеціально уповноваженим компетентним державним органом. Тобто виокремлюється самостійний вид організаційно-господарських відносин – надання державної допомоги через наявність рішення-погодження спеціально уповноваженого органу та подальшого контролю. У цьому контексті, на думку І. Феофанової, можна говорити про доповнення ст. 12 ГК України новим засобом регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання – державною допомогою [8, с. 44].

Ще одним кроком є визначення співвідношення понять «допомога» та «підтримка» за їх тлумаченням у словниках. Так, поняття

«допомога» визначається як: 1) сприяння, підтримка в чому-небудь; 2) захист, порятунок у біді» [9, с. 183]. Своєю чергою, підтримка – це те, що «підтримує (у 1 знач.) кого-, що-небудь, служить опорою комусь, чомусь. Те, що зберігає чию-небудь життєздатність, підкріплює, зміцнює кого-небудь» [10]. Поняття «підтримувати» означає: 1) притримуючи, тримаючи, не давати упасти кому-, чому-небудь; 2) подавати матеріальну, моральну і т. ін. допомогу» [11].

Таким чином, термін «державна підтримка» є важливо правовою категорією, комплексного характеру, яку можливо визначити з наступних позицій: з нормативно-правової точки зору державні підтримка є змістом державної допомоги, яка надається у будь-якій формі, за умови якщо ситуація спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції та з науково-професійної як певний самостійний засіб державного регулювання так як приймається виключно на підставі організаційно-управлінського рішення спеціально уповноваженим компетентним державним органом.

Література:

1. Продан О. Інтерв'ю під час телемарафону на Суспільному. URL: <https://suspihne.media/> (дата звернення: 02.09.2024).
2. Лебьодкін К. С. Господарсько-правова політика щодо державної підтримки суб'єктів господарювання. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2013. № 2 (13). С. 182–191.
3. Лічак Д. В. Господарсько-правове забезпечення непрямой державної підтримки суб'єктів господарювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. Одеса, 2011. 21 с.
4. Лічак Д. В. Проблеми визначення поняття «державна підтримка суб'єктів господарювання». *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 50. С. 403–411.
5. Петруненко Я. В. Поняття державної підтримки суб'єктів господарювання як засобу забезпечення ефективного використання бюджетних коштів. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 110–115.
6. Шпомер А. І. Правові проблеми визначення, змісту та форм державної допомоги суб'єктам господарювання. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2019. Випуск 4 (44). С. 156–161.
7. Шевчук А. В. Щодо поняття та основних змістовних елементів державної підтримки малого бізнесу. *Young Scientist*. 2017. № 9(49). С. 54–59.

8. Феофанова І. М. Допустимість державної допомоги: господарсько-правовий аспект : дис...доктора філос. ; Національний університет «Одеська юридична академія» Одеса, 2023. 220 с.

9. Тлумачний словник української мови. URL: <https://eslovyk.com/> (дата звернення: 02.09.2024).

10. Словник української мови. URL: <https://slovyk.ua> (дата звернення: 02.09.2024).

11. Словник української мови : в 11 т. / ред. колег. І. К. Білодід (голова) та ін. Київ : Наукова думка, 1970–1980. Т. 6: П-По; уклад.: В. М. Білоноженко, С. І. Головащук, В. Й. Горобець та ін.; ред. А. В. Лагутіна, К. В. Ленець. 1975. 832 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-22>

ON VIRTUAL ASSETS IN ENFORCEMENT PROCEEDINGS

ЩОДО ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ

Kulyk O. I.

*Ph.D. in Law, Associate Professor
at the Department of International Law
and Branch Legal Disciplines Kyiv
University of Law of the National
Academy of Sciences of Ukraine,
Doctoral Researcher, State
Organization «V. Mamutov Institute
of Economic and Legal Research
of the National Academy of Sciences
of Ukraine»
Kyiv, Ukraine*

Кулик О. І.

*кандидат юридичних наук, доцент
кафедри міжнародного права
та галузевих правових дисциплін,
Київський університет права
Національної академії наук України,
докторант, Державна установа
«Інститут економіко-правових
досліджень імені В.К. Мамутова
Національної академії наук України»,
м. Київ, Україна*

У зв'язку з оборотом віртуальних активів виникають правовідносини, які утворюють ринок віртуальних активів, що є важливою складовою економіки. Віртуальні активи можуть перебувати у власності, до прикладу, суб'єктів господарювання, й, у зв'язку із цим, постає питання можливості виконання судових рішень про звернення стягнення на віртуальні активи, що перебувають в їх власності. Якісна законодавча база, що відповідає сучасним реаліям та ґрунтується на актуальних напрацюваннях теорії, є однією з найважливіших умов для досягнення дієвості й ефективності виконання судових рішень [1, с. 6]. Н.М. Булат зазначила, що цифровізація різних сфер життя